

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การควบคุมและรักษามาตรฐานการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของไทยมีมานานก่อนวิชาชีพชั้นสูงหลายวิชาชีพในปัจจุบัน โดยมีคุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่ทำหน้าที่ควบคุมและรักษามาตรฐานความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพ ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2533 ประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน คือ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณ มุ่งมั่นพัฒนา และได้เผยแพร่เกณฑ์ดังกล่าวไปยังครู หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เนื่องจากเกณฑ์ดังกล่าวเป็นนามธรรมยากแก่การปฏิบัติได้และการประเมินจึงไม่มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามเกณฑ์เท่าที่ควร คุรุสภาได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขึ้นในปี พ.ศ. 2537 จำนวน 11 มาตรฐาน และเพิ่มเติมเกณฑ์มาตรฐานที่ 12 เมื่อปี พ.ศ. 2539 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2544, หน้า 29)

ต่อมาเมื่อมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ และพัฒนาวิชาชีพครู แล้วเมื่อได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินี้ มาตรา 53 ได้กำหนดให้มืองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มาตรา 73 ได้บัญญัติไว้ว่าให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อให้เป็นไปตามสาระสำคัญดังกล่าว และเพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของการจัดตั้งคุรุสภาให้เป็นสภาวิชาชีพครูต่อไป จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2546 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า คุรุสภา มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2546, หน้า 9)

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพ 3 ด้าน ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการ

ปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติตน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2546, หน้า 19) ซึ่งได้ประกาศเป็นข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาผู้เข้าสู่วิชาชีพต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพตามที่กำหนดจึงจะได้รับใบประกอบวิชาชีพ และเมื่อเข้าสู่วิชาชีพแล้วจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548, หน้า 4)

ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการนำนโยบายและหลักการทางการศึกษาไปปฏิบัติ คุณภาพของการศึกษาจะขึ้นอยู่กับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหาร เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการวางนโยบาย และเป็นผู้นำของสถานศึกษาในการบริหารงานต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2544, หน้า 7) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จในการพัฒนาการศึกษากว่าร้อยละ 80 เป็นผลมาจากผู้บริหาร ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งที่ส่งผลสะท้อนให้งานบรรลุเป้าหมาย และประสบความสำเร็จ ดังนั้น การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอื่นๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนผู้จัดการทางการศึกษา จะต้องรู้จักคิด วางแผนการจัดการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรอื่นๆ ร่วมกันพัฒนาเยาวชนให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและความคาดหวังของสังคมอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวแทนองค์ประกอบที่มีอิทธิพลที่สุดในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุรุสภาจึงได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพไว้ 3 ด้าน คือ มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติตน เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องประพฤติ ปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพสามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ แต่ในที่นี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการศึกษาไปสู่เป้าหมาย เพราะการปฏิบัติงานถือเป็นการทำงานในเชิงรุกที่เป็นรูปธรรม หากผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 12 มาตรฐานได้นั้น น่าจะทำให้การศึกษาพัฒนาได้เป็นอย่างดี แต่ที่น่าสนใจคือ มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นมาตรฐานที่ถูก

กำหนดโดยข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2548 จึงถือเป็นเรื่องใหม่ทำให้ไม่ทราบว่แท้ที่จริงแล้วผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาจริงหรือไม่ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ จะปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เพื่อศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ในการดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ จำแนกตามตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา สภาพการสมรส อายุ ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ รายได้ต่อเดือน เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ประกอบการพิจารณาในการดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ปีการศึกษา 2553 ทั้ง 3 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 2,514 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1, 2553, หน้า 8) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำนวน 1,799 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2, 2553, หน้า 7) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 2,086 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3, 2553, หน้า 5) รวมประชากรทั้งหมดจำนวน 6,399 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากจำนวนประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) ผู้วิจัยจึงใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967, pp. 98-99) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (สุรวิทย์ ศิริโภคภิมมย์, 2546, หน้า 45) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 377 คน ทำการเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบขนาดกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารร้อยละ 40 และขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูร้อยละ 60 จำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา 151 คน และกลุ่มตัวอย่างของครู 226 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยนำกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาเทียบสัดส่วนเพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา แล้วนำรายชื่อของแต่ละอำเภอ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามาใส่กล่องแยกเป็นอำเภอแล้วจับรายชื่อขึ้นมาให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลาก

2. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

3.1.2 เพศ

- 1) ชาย

2) หญิง

3.1.3 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 สภาพการสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส
- 3) หย่าหรือหม้าย

3.1.5 อายุ

- 1) น้อยกว่า 40 ปี
- 2) 40 – 50 ปี
- 3) มากกว่า 50 ปี

3.1.6 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) 10 – 20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปี

3.1.7 วิทยฐานะ

- 1) ไม่มีวิทยฐานะ
- 2) ชำนาญการ
- 3) สูงกว่าชำนาญการ

3.1.8 รายได้ต่อเดือน

- 1) น้อยกว่า 15,000 บาท
- 2) 15,000 - 25,000 บาท
- 3) มากกว่า 25,000 บาท ขึ้นไป

3.1.9 เขตพื้นที่การศึกษา

- 1) นครสวรรค์ เขต 1
- 2) นครสวรรค์ เขต 2
- 3) นครสวรรค์ เขต 3

3.1.10 ขนาดสถานศึกษา

- 1) ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 121 คน)
- 2) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121- 300 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ในข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 จำนวน 12 มาตรฐาน คือ 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา 2) ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน 3) พัฒนาผู้ร่วมงาน 4) พัฒนาแผนงานขององค์กร 5) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหาร 6) ปฏิบัติงานขององค์กร 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 9) ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น 10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร 11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ และ 12) สร้างโอกาสในการพัฒนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายและขอบเขตของคำที่ใช้ ดังต่อไปนี้

มาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ ในการประกอบวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพสามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้แก่ผู้รับบริการจากวิชาชีพได้ว่าเป็นบริการที่มีคุณภาพ มี 3 ด้านคือ 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา 2) มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะการปฏิบัติงาน หรือการพัฒนา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้าน และความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา หมายถึง การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพการบริหารการศึกษาอยู่เสมอ นำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาการบริหารการศึกษา เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กร สมาคม ชมรมที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา

และวิชาชีพครู ให้การนิเทศหรือเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนาการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 2 ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน หมายถึง การตัดสินใจโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผลของการกระทำบนพื้นฐานของข้อมูลอย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมที่สร้างนิสัยในการลงมือปฏิบัติงานให้แก่ครู ผู้เรียน และชุมชน จัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของครู ผู้เรียนและชุมชน จัดกิจกรรมที่ครอบคลุมด้านการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมที่ส่งผลต่อการพัฒนารอบด้านของครู ผู้เรียน และชุมชน

มาตรฐานที่ 3 พัฒนาผู้ร่วมงาน หมายถึง การจัดให้มีระบบข้อมูลของบุคลากรที่แสดงถึงคุณลักษณะส่วนตัว คุณสมบัติ ความสนใจ และความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล จัดกิจกรรมเสริมความสามารถของผู้ร่วมงานโดยใช้วิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาตนเองเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องด้วยวิธีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต และอื่นๆ ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเอง ยกย่องเชิดชูเกียรติและเผยแพร่ผลสำเร็จของงาน ของผู้ร่วมงานต่อสาธารณะ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กร หมายถึง การให้บุคลากรทุกฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันวางแผนพัฒนา โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม ความต้องการของชุมชน นโยบายการจัดการศึกษา และศักยภาพของโรงเรียนในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน มีกระบวนการวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบและการประเมินผลในทุกๆระยะของการดำเนินการตามโครงการ เพื่อนำผลมาปรับปรุง แก้ไข ให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนา สรุปผลการพัฒนาโรงเรียนตามแผนกลยุทธ์ และรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง ดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมกรรมการบริหาร หมายถึง การเลือกใช้นวัตกรรมการบริหารได้หลากหลายเหมาะสมกับสถานการณ์ เจือปนไข และข้อจำกัดของการบริหาร เลือกใช้สื่อเครื่องมือ และเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกับผู้ร่วมงาน องค์กรและกิจกรรมการบริหาร ศึกษาหาความรู้การบริหารแนวใหม่เสมอ เพื่อพัฒนาผู้ร่วมงานและองค์กรด้วยนวัตกรรมการบริหาร

ที่หลากหลายตอบสนองความต้องการ และปฏิบัติได้จริงอย่างถูกต้องเหมาะสมและต่อเนื่อง ประเมินผลการใช้วัตกรรมการบริหารเพื่อปรับปรุงและพัฒนา

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์การ หมายถึง การกระตุ้น ยั่วยุ ทำทนายให้บุคลากรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และชื่นชมผลสำเร็จในผลงานของตน ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันตรวจสอบ ประเมิน และแก้ไข ปรับปรุงระหว่างการทำงานร่วมกัน กำหนดเป้าหมาย และจุดเน้นของงานอย่างชัดเจน กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามแผนด้วยความเต็มใจ ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษา ค้นคว้า ปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนางานของตนด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 7 แสดงผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ หมายถึง การรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริง โดยมีข้อมูลหลักฐานชัดเจนทุกองค์ประกอบ สอดคล้องเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ สรุปผลดี ผลเสีย ข้อจำกัด และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีเป้าหมายระดับคุณภาพของผลผลิตที่เปรียบเทียบให้เห็นการพัฒนาที่สูงกว่าเดิมที่เป็นความสำเร็จน่าภาคภูมิใจ รายงานข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เกิดผลดีกว่าเดิม และเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษ สังคม ทั้งปัจจุบันและอนาคต

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี หมายถึง การใช้วาจาสุภาพ มีความประพฤติเรียบร้อย และแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีความยุติธรรมในการบริหาร ให้คำแนะนำอย่างสร้างสรรค์ และเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดีที่เลือกสรรแล้ว

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง การเข้าร่วมประชุม ปรึกษากับชุมชน และหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติกิจกรรม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในโอกาสต่าง ๆ อาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานในชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างเต็มความสามารถ เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน และร่วมมือกับหน่วยงานอื่น พัฒนาการศึกษาย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอความต้องการในการพัฒนา สร้างความศรัทธาและความไว้วางใจจากชุมชน และหน่วยงานอื่น

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การแสวงหาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการบริหารอย่างต่อเนื่อง มีระบบจัดเก็บข้อมูลข่าวสาร และนำมาวิเคราะห์เป็นระบบสารสนเทศ มีระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่ทันสมัยและไวต่อการให้บริการ เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าทำและกล้ารับผิดชอบในการปฏิบัติงาน พุดชักชวน ชี้นำ และนำเสนอ เรื่องต่างๆ แก่ผู้ร่วมงานได้อย่างชัดเจน สร้างทีมงานและพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้ร่วมงานที่มีความรู้ความสามารถให้เป็นผู้นำและสร้างโอกาสให้แสดงความเป็น ผู้นำตามความเหมาะสม มอบอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ร่วมงานทำงานอย่างมีเป้าหมาย

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนา หมายถึง การมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับทรัพยากรบุคคล เหตุการณ์และสภาวะแวดล้อมทั้งในและนอกองค์กรที่รับผิดชอบ วิเคราะห์เหตุการณ์ บริบทขององค์กรได้อย่างรู้เท่าทันและเป็นผู้ในการเปลี่ยนแปลง ได้ มองเห็นปัญหาวิกฤติและข้อจำกัดต่างๆ เป็นโอกาสที่จะนำไปสู่การพัฒนา แสวงหาแนวทางใหม่เพื่อการพัฒนาอย่างรอบด้าน กระตุ้นความสามารถในเชิงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ร่วมงานเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้วางแผนไว้ ประเมินและปรับปรุงงานที่ปฏิบัติเป็นระยะๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงความก้าวหน้าของหน่วยงาน เพื่อนร่วมงาน ผู้เรียน และชุมชน

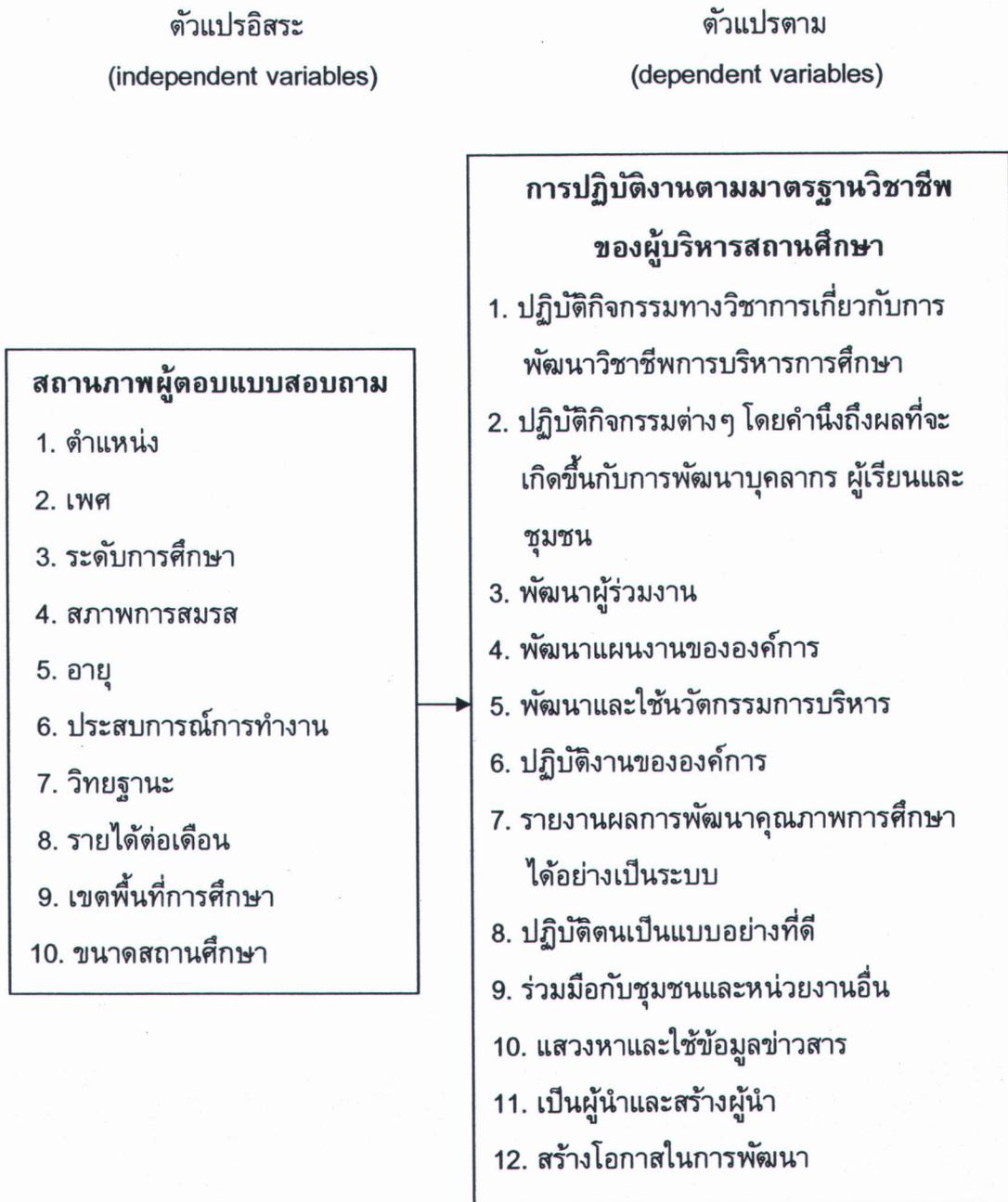
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยและขั้นพื้นฐานภายในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เขต 2 และ เขต 3

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ปีการศึกษา 2553 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2553 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ตามข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548, หน้า 119) ในที่นี้ผู้วิจัยมีความสนใจมุ่งศึกษาเฉพาะมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีจำนวน 12 มาตรฐาน ดังแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ ระดับการศึกษา สภาพการสมรส อายุ ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ รายได้ต่อเดือน เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา